

שבת פב

משה שווערד

1. ספר ים של שלמה - חולין פרק ח אות יב

אע"פ שיש חרם הקדמונים שאין לסמוך על רפואות התלמוד, כדי שלא להוציא לעז על חכמים הקדמונים, ולא ידעו שיש שינוי במקומות, וכ"ש בזמנים, שהדורות פוחתים והולכים, ואם הראשונים כענקים, אנו כיתושין, גם מה שהזהירו משום רוחות, כולן לא שכחי האידנא, כמו זוגות ודומיהן, מ"מ מה שיש לחוש מעניין כשפים, והיזיקות שבגופו, למיחש מיבעי... ואמר אביי, מריש הוה אמינא האי דלא אכלינן ירק מכישא, פי' מאגוד דאסר גינאה, משום דמחזי כרעבתנותא, אמר לי מר משום דקשה לכשפים, ר"ח ורבה בר ר"ה הוה קאזלא בארבא, אמרה להו ההוא מטרונתא אותנן בהדיכון, לא אותבוה אמרה מילתא, לחש של מכשפות, אסרתה לארבא, שלא זזה ממקומה, אמרו אינהו מילתא שריוה, אמר להו מאי איעבד לכו, דלא מקנח לכו בחספא, ולא קטיל לכו כינה אמניכו, ולא אכיל לכו ירקא מכישא דאסר גינאה...

2. ספר בניהו בן יהוידע על שבת דף פב/א

הוא עסיק בחיי דברייא. יש להקשות הוה ליה למימר מדבר ומאי עסיק, ועוד דא"ל כ"ש איך יהיה כ"ש זהא ודאי דברי תורה עדיפי מדברי רפואת הגוף, כי נותנת חיים לעושיה בעולם הזה ובעולם הבא ואיך יאמר לו כ"ש, ונראה לי בס"ד רצונו לומר אף על פי שמדבר דברים שהם דברי רפואה ודאי הוא מרמז בהם דברי תורה, ואומר אותם בדרך משל על דברי תורה, לקיים מה שנאמר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, כלומר בדברים של דרך ארץ מלביש דברי תורה, ולזה אמר עסיק בחיי דברייא, רצונו לומר עסיק בתורה בדברים שהם חיי דברייא, ולכן כ"ש דתזיל לגביה דהשתא איכא תרתי דברי תורה וגם דברי דרך ארץ: ועל כן חל עלינו חובת הביאור לבאר מה נרמז דברי תורה בזה, ונראה לי בס"ד בית הכסא רמז לעמל עולם הזה, שהאדם עמל בגשמיות הן במשא ומתן הן במלאכה, ונקרא בית הכסא מלשון ליום הכסא יבא ביתו במשלו ז', שהוא לשון זמן וועד, וכן כל ענייני עולם הזה אין להם נצחיות אלא לכל זמן ועת לכל חפץ, מה שאין כן עניני עולם הבא שהם עסק התורה והמצות יש להם נצחיות, וז"ש מאן דעייל לבית הכסא הוא עסק עולם הזה, לא לתיב בהדיא פירוש במהירות כמו שכתב רש"י ז"ל, כלומר לא יהיה מהיר ולהוט בעסק זה, וגם לא ליטרח טפי, רצונו לומר לא יהיה דוחק את השעה להשיג מבוקשו בחזקת היד כשיראה ההצלחה רחוקה, יען דהאי כרכשתא היא עולם הזה, וקראה כרכשתא שהיא מעבר לפסולת של המאכל הגופני, כן עולם הזה היא מעבר פסולת החומר הגשמי, גם נראה לי דקראה כרכשתא כי היא מלה מורכבת משתי תיבות שהם כרך שתא, והיינו כרך זו אכילה, ושתא זו שתיה, ששניהם בפה, וכן עולם הזה כל עמלה הוא בשביל פעולות של הפה שהם אכילה ושתייה, וכמו שכתוב [קהלת ו' ז'] כל עמל אדם לפיהו, ואמר אתלת שני יתיב, כי עולם הזה עומד על שלשה דברים, כמו שכתוב על שלשה דברים העולם עומד על תורה ועבודה וגמילות חסדים, ואם יהיה האדם להוט בעסקי עולם הזה שיהיה אץ להעשיר וגם דוחק את השעה, אז יבא להרוס את שלשה עמודים הנז' שהעולם עומד עליהם, שאז יהיה לו ביטול תורה, וגם בלבול תפלה שהיא עמוד העבודה, וגם יהיה לו ביטול גמילות חסדים, מאחר שהוא טרוד בעסקי עולם הזה בטרדה גדולה ועצומה, נמצא בדברים אלו נרמז דברי תורה ויראת שמים:

3. שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבקר סימן ג סעיף יא

לא יקנח (יח) בחרס, משום [י] כשפים, ולא ט בעשבים יבשים, שהמקנח בדבר שהאור שולט בו שיניו התחתונות נושרות, ולא <י> בצרור שקנח בו (יט) חבירו, מפני שמביא את האדם לידי תחתוניות. הגה: ועכשיו, שבתי כסאות שלנו (כ) אינן בשדה, נהגו לקנח (בחרס, יא וכן נהגו לקנח) (כא) בדבר שהאור שולט בו ואינו מזיק, ופוק חזי מאי עמא דבר

4. מגן אברהם סימן ג

יא (פמ"ג) (מחה"ש) וכן נהגו - וטעמא ע"ז לא ידענא וכיון דדשו בה רבים שומר פתאים ה', (ד"מ) ול"נ דטעמא משום שעושינן בו כישוף שיניו נושרות. והאידנא לא חיישינן שיבא הדבר לידי המכשפים:

5. מחצית השקל אורח חיים סימן ג

(יא) וכן כו'. ולי נראה דטעמא משום שעושינן כו'. ר"ל שאין הדבר הזה כן בטבע או בסגולה שגורם לתחתוניות, אלא שאם עושים לו כישוף ע"י אותו דבר שאור שולט בו והוא נתקנח בו, או ע"י חרס שנתקנח בו הכשפים שולטים בו ומביאים אותו לידי תחתוניות, וכיון שעכשיו בתי הכסא אינן בשדה ליכא למימר שיבא לידי המכשפים לעשות בו כישוף:

6. ערוך השולחן אורח חיים הלכות יסודי הדת והשכמת הבוקר סימן ג סעיף ו

לא יקנח בחרס ולא בעשבים יבשים והמקנח בדבר שהאור שולט בו שיניו התחתונות נושרות ולא בצרור שקנח בה חבירו מפני שמביא את האדם לידי מחלת תחתוניות אבל בצרור שקנח בה עצמו לית לן בה והיו מקנחים בזמן הש"ס באבנים רכות ושלש אבנים היו מכניסים לקינוח אחת קטנה מאד להסיר הצואה הנדבק בפי הטבעת והשנית גדולה קצת לקנח המקום והשלישית גדולה ממנה לנקות לגמרי המקום וסביבות המקום [שבת פ"א]. וכל זה אצלם שהבתי כסאות היו בשדה ועכשיו מקנחין בחרס ועיקר הקינוח בנייר והגם שהאור שולט בו א"א לנו בדבר אחר ושומר פתאים ה' כיון דדשו ביה רבים ופוק חזי מאי עמא דבר ועוד דבזמן הש"ס חששו לכשפים והאידנא כשפים לא שכחי ולכן לא חיישינן להו [מג"א סק"א] דעיקרי דחששא דהני מילי הוא מכשפים:

7. מגן אברהם סימן קנז

ג (פמ"ג) (מחה"ש) אבן לחמת - כגון חמת יין שהוא חסר וזורק לתוכו אבן שיתמלא וזה לא מעלה ולא מוריד וטוב היה שימלאהו יין (של"ה בשם שבילי אמונה), **צריך לפנות קודם סעודתו והטעם עיין בזהר תרומ' ע' ער"ה ע"פ הסוד**, ובברכות דף כ"ג הרוצה שיכנס לסעודה מהלך י' פעמים ד"א או ד"פ י' אמות ויפנה...

8. ר' פרחיה (בשיטת הקדמונים) מסכת שבת דף פב עמוד א

הנכנס לסעודת קבע. גנאי הוא לו אם יצא ממנה כדי להפנות: [נ"א אלא] בודק עצמו, כדי שלא יהיה צריך עוד לצאת אחר שנכנס. וכגון שתיהיה אכילת קבע ביין, שזמנה ארוך. שדרכי תלמידי חכמים להיות נאים בכל מעשיהם, כדי שידבקו בני אדם אליהן וילמדו תורה מהן, כדי שיהיה שלום רב בעולם, שנאמר דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום:

9. תרומת הדשן סימן טז

שאלה הא דאמרין פ' מי שמתו היה עומד בתפילה ובקש להתעטש מרחיק ד' אמות ומתעטש וממתין עד שיכל"ה הרוח ויאמר רבון העולמים כו' והנה לא ראינו בזמנינו אפילו מן המדקדקים במעשיהם שנהגו לעשות כך ואע"פ שכמעט א"א הוא שלא אירע להם ושללא נצטרכו לכך שאם היה עושים כך צריכים לעקור רגליהם בתפלה ולחזור וזה היה נראה לרבים וזה לא ראינו מה טעם בדבר יש.

תשובה יראה דאין למצא טעם מבואר בדבר שלא לנהוג כראוי דפסק תלמודא בהדיא וכן המחברים מייתי לה לפסק הלכה ולא חלקו כלום בדבר. ובשמועה ארעי שמעתי שגדול אחד היה בזמנינו ונראה ממנו שעשה כך ומאחד מהגדולים שמעתי כשהוצרך לכך היה מאנס עצמו שלא להוציא רוח עד גמר התפלה וקשה לי בגוה מהא דאמרין פ' אילו הן הלוקין ובאשירי מייתי לה פ' מ"ש המשעה נקביו עובר משום בל תשקצו. אמנם מדברי רמב"ם מוכח בהדיא דשרי כה"ג דכתב וז"ל בקש להוציא רוח מלמטה ומצטער הרבה ואינו יכול להעמיד את עצמו מהלך ד"א = ד' אמות = וממתין עד שיכלה הרוח ואומר רבון העולמים כו'. הא קמן בהדיא שאם יכול להעמיד את עצמו שפיר עבד ואפשר הטעם הוא דלא חיישינן לבל תשקצו משום דלא מקרי משוקץ אלא כשמשעה לגדולים או לקטנים אבל להפכה בעלמא לא גזרו ואסרו. אבל מ"מ מי שאינו יכול להעמיד את עצמו לא ידעינן שפיר צד היתר שלא ירחיק ד"א אלא מטעם דהיה מתבזה ומתבייש בדבר מפני הציבור שירגישו בדבר וכ"ש אם הוא ש"ץ שיתבזה ויתבייש ביותר דאמרין בשילהי המוציא יין הנכנס לסעודת קבע יבדוק עצמו קודם י' פעמים. ופירש"י דגנאי יהא לו אם יצטרך לילך לצרכיו מתוך הסעודה וכ"ש העומד בתפלה וכ"ש ש"ץ שיהיה לו גנאי גדול ולביזוי שירגישו רבים שאין גופו נקי בעמדו לפני המלך ב"ה וגדול כבוד הבריות ונראה דא"צ נמי נוסח דרבון העולם דשמא לא נתקן אלא במרחק ממעמדו שאז מורגש ונראה בושחו וכלימתו כדמשמע קצת הנוסח ולפי טעם זה הוא דחייבו חכמים להרחיק ד"א ולומר רבון כו' איירי דוקא במתפלל ביחיד דליכא התם ביזוי וזילותא. וקצת יש למי להוכיח דמשום זילותא וביזוי כה"ג לא חיישינן לאיסור דרבנן מהא דפרק ב"מ רבא אנסיה ליה בעידניה בע"כ פי' התלמידים שהיה להם עת קבוע לפניו אנסוהו שהשעה נקביו ואמרין נמי בפ' בע"י דכמה סבי איפקר מפירקיה דר"ה ע"י שהשעה נקביהם לקטנים ומסתמא לא היו תוקפים ומחזקים כרבא וכהנהו סבי לשהות אלא מחמת כיסופא וזילותא למיזל לצורכיהו מקמיה דרבינו לא חשו לאיסור בל תשקצו וה"ה בנידון דידן. ומ"מ קשה הדבר מאד לבדות חלוקים מן הדעת שאינם אפי' רמוזים בתלמוד ופסק הגאונים מהך מילתא.

10. מגן אברהם סימן צב

ב (פמ"ג) (מחה"ש) באמצע - ז"ל הרשב"א כיון שלא הי' צריך לנקביו כלל כשהתחיל להתפלל וממשמש נקביו קודם לכן ובאמצע נתעורר לו לא יפסיק ואפי' מים שותתין כו' כדאי' בגמ' ולא אמרו שצריך להרחיק כ"ש כשיכול לעמוד עצמו עד שיסיים וה"ה כשצריך לגדולים כל שיכול לעמוד עד שיסיים אינו פוסק ואם אירע לו מקרה באמצע מרוב דחקו ונתעטש ממתין וכו' עכ"ל סי' קל"א וכת' בד"מ וצ"ע בת"ה שכתבתי בס' ק"ג דמשמע דאסור להעמיד עצמו בין לגדולים בין לקטנים וצריך להפסיק ואפשר דכאן מיירי דאינו מתאו' כ"כ שיהא בו משום בל תשקצו אלא שמתאו' שאינו יכול להעמיד עצמו עד פרס' עכ"ל ד"מ וצ"ע דהרי ברשב"א כתוב דדי כשיכול לעמוד על עצמו עד שיסיים ואין לך זמן קצר מזה, ועוד כ' דמרום דחקו נתעטש וצ"ע, ונ"ל דיש לסמוך על הרשב"א ובצבור אף ת"ה מודה דשרי כמ"ש סי' ק"ג דגדול כבוד הבריות דוחה לאו דלא תסור, ואף ביחיד יש לסמוך ארשב"א דשרי דכ' הסמ"ג דאסור להפסיק בתפלתו אם לא מפני חשש סכנת נפשות ק"ו מפני איסור דרבנן דהם אמרו והם אמרו ואפשר דאף הת"ה לא אסר אלא בעיטוש דשרי ליה רבנן וכמ"ש סי' ק"ג דאפשר להרחיק ד"א דזה לא מקרי הפסק בתפלה וכמ"ש סימן ק"ד אבל בעשיית צרכיו מודה להרשב"א:

11. שערים מצויינים בהלכה

אמר רבי עקיבא. כתוב באור זרוע (אות א) דלמד מהמקרא (תהלים צז-יא) "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה" דיש לכתוב ר' עקיבה בה"א ולא באל"ף, דסופי תיבות כן הוא. ועי' ביש"ש מס' גיטין (פ"ד סי' לא אות ע) דלכתחלה כותבין בה"א, אבל בדיעבד כשר גם באל"ף, מאחר שהוא נח ואינו ניכר במבטא. וכ"כ בטו"ז (שמות אנשים) עי"ש דיש ראיות לכאן ולכאן. ובלבוש פסק דכותבין בה"א לבסוף.

12. ספר חתם סופר על מסכת שבת דף פב/א

אמר ר' עקיבא מנין לעבודה זרה וכו'. עיין סנהדרין י"ב ע"א ברש"י ותוס' ד"ה שעיבר, נראה מהתם דחזקיה מלך יהודה ובית דינו גזרו אטומאת ע"ז, והיינו ישעיה הנביא שהי' ב"ד של חזקיה המלך, וכ"כ בדה"י ב' כ"ט פסוק ה' גבי חזקיה מלך יהודה והוציאו הנדה מן הבית, א"כ הם שגזרו שתהיה ע"ז מטמאה כדוה. ולפ"ז הך פסוק דמייתי ר"ע איננו אסמכתא בעלמא אלא ישעיה כתבו לדין גמור שכך תיקן הוא אלא שאיננו אלא מדברי קבלה. ויבואר עוד לפנינו בעזה"י:

13. תוספות רא"ש על שבת דף פב/א

ר"ע אומר מנין לע"ז שמטמאה במשא כנדה. פרש"י אגב דבעי למתני מנין שמרחיצין את הקטן תנא נמי הא, ולא נהירא דא"כ בההיא הוה ליה להתחיל ועוד דאי משום הא הוה ליה למתניי לקמן בפרק ר' אליעזר דמילה, ונראה דאגב דתנא אסמכתא דקראי בסוף המוציא יין לענין שיעור חרס תנא נמי הך קרא דתזרם דקרא אסמכתא בעלמא הוא וסמיך נמי להווא קרא דלעיל דלא ימצא:

14. שערם מצויינים בהלכה

מי שהיה ביתו סמוך לעבודה זרה. פרש"י שהיה הכותל מחיצה אף לבנת עבודה זרה. ועי' במס' ע"ז (מז:), שפירש רביה עצמו נעבד. ומדברי רש"י כאן משמע, שהיה הכותל מחיצה לבית שע"ז שם, וכתב הרמב"ן בשם ר"ח, דהעיקר הוא כשהבית עצמה נעבד דאז מטמא, אבל לא כשהבית רק משמשת לע"ז ועי' בש"ך (יו"ד סי' קמג), דלענין הדין שאסור לבנות הכותל שמהנה בוה לע"ז, אין חילוק בין שהבית עצמו נעבד, או שהיא רק משמשת לה, ולא כמי שרוצה לחלק בוה.

15. שפת אמת על שבת דף פב/א

בגמ' תנן התם מי שהי' ביתו סמוך לע"ז כו'. נראה לפרש דלרבנותא נקט הכי דאע"ג דהוי דיעבד שבנאו בהיתר [כמ"ש הר"ן בע"ז בשם הירושלמי דמיירי כשקדם הכותל לע"ז ע"ש]. אפי' הכי אסור לחזור ולבנותו כשנפל. ומ"מ גם לכתחילה בכונס ד"א לתוך שלו נראה דמותר לבנות הבית אע"ג דמהני קצת לחצר ע"ז. ואין נראה לפרש דדוקא בנפל הכותל אחר שבהיתר בנאו מעיקרא מותר כה"ג:

16. משנה מסכת עבודה זרה פרק ג משנה ו

מי שהיה ביתו סמוך לעבודה זרה ונפל אסור לבנותו כיצד יעשה כונס בתוך שלו ארבע אמות ובונה היה שלו ושל ע"ז נדון מחצה על מחצה אבניו עצי ופרו מטמאין כשרץ שנאמר (דברים ז') שקץ תשקצנו רבי עקיבא אומר כנדה שנאמר (ישעיה ל') תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף ע"ז מטמאה במשא:

17. תוספות יום טוב מסכת עבודה זרה פרק ג

אבניו ועציו ועפרו מטמאין - כתב הר"ב ואפילו חלקו של ישראל לפי שאין ברירה. וכן כתב רש"י והר"ן. ותימא דמפרש בסמוך דטומאת ע"ז דרבנן והכי איתא בגמ'. ובדרבנן הא קיי"ל דיש ברירה כמו שפסק הר"ב במשנה ד' פ"ז דזמאי ואולי דמשום חומרת ע"ז אמרו דאין ברירה והכי נמי אשכחן בדרבנן דאין ברירה במשנה ג' פ"ק דביצה. ושם מפורש. וכן שם סוף פ"ד:

18. שפת אמת על שבת דף פב/ב

בגמ' אבניו ועציו ועפרו מטמאין כשרץ. ברש"י בע"ז (מ"ז ע"ב) וכן הרע"ב שם (פ"ג מ"ו) פירשו דאפי' חלקו של ישראל נמי מטמא משום דאין ברירה והקשה התו"ט דהא טומאת ע"ז דרבנן ובדרבנן יש ברירה. ונראה דהא דבדרבנן יש ברירה היינו דוקא היכא דלא הוי אלא דרבנן גרידא. אבל הכא דאיכא נפ"מ נמי לענין דאורייתא לאיסור הנאה ובדאורייתא קיי"ל דאין ברירה. ממילא גם לענין טומאה שהוא דרבנן נמי אמרינן דאין ברירה [וכן מסתבר כיון דהא דבדרבנן י"ב הוא משום דהוי ספיקא וסד"ר לקולא. א"כ היכא דהספק נוגע גם לדאורייתא אזלינן לחומרא גם בדרבנן כמ"ש המג"א (סי' קפ"ד ס"ק ז') לענין ברכה ד' בבהמ"ז ע"ש. אכן מדברי הרשב"א שהביא המג"א (ריש סי' ס"ז) לענין ק"ש לא משמע כן. גם י"ל דהתו"ט לטעמיה אזיל דמדינא יש ברירה אלא שהחמירו חכמים בשל תורה לומר דא"כ כמ"ש בפסחים (פ"ח מ"ב) ע"ש. ולא משום ספק הוא א"כ שפיר הקשה בדרבנן אין להחמיר]:

19. תוס' רעק"א [שם]

הבא קרא דואשריהם תשרטון, אח"כ ראיתי שכל דברים אלו נכללו בדברי הת"ש ד"ה דע שיש בו: [אות:א] ברע"ב ד"ה אבניו מטמאין. קשה לי הא כשעת שהיה הכותל קיים החי ניכר וסבור חלק שלו זה בצד שלו זה בצד אלא דלאחר נפילה נתערבו וככה"ל ליש כולל ענין ברירה כמ"ש

כמ"ש תוספות בחמורה חובא בחי"ט פרק ו' מ'נדחמורה,וכ"כ התו"ט מ"ו מ"ו דרמב"ן וצ"ע אח"כ הראו לי דהקטו כן בתח"ד סי' שלו וע"ש:

20. תרומת הדשן סימן שלו

שאלה: ראובן ושמעון היה להם בית בשותפות וחלקו לשנים וכותל אחד של אבנים מפסיק ביניהם, וחלקו כך שתהא של שניהם ובו הקורות משני הבתים מונחים בו, אח"כ הוצרכו לסתור הכותל ההוא ולעשות מחיצה של קרשים תחתיה ובאים לחלוק האבנים, והיו בצד הכותל שכלפי ראובן אבני גזית יקרות יותר מבצד שכלפי שמעון, ורוצה ראובן לזכות בהן טפי משמעון לפי שבצד שלו היו, הדין עמו או לאו?

תשובה: יראה דאין הדין עמו משום דמצוי למימר ליה אע"ג דמקרבת לגבך צד היפה, מ"מ מאי חזית דפלגת הכי לעובי הכותל פליג הכי לרוחבה או לאורכה ואז צד שלי ושליך שוין. וכה"ג אמרינן פ"ק דב"מ דף ז' ע"א/ גבי טלית מזהבת לא צריכא דמקרבא דהבא לגבי חד, מהו דתימא אמר ליה פלוג הכי קמ"ל דא"ל מאי חזית כו'. וה"נ אמרינן פ' המקבל גבי אילן העומד על המיצר לעניין חלוקת פירותיו. והיה נראה להלך דלא דמי ליה לגמרי דשאני התם גבי טלית ואילן דאית לן למימר הואיל ושל שניהם הם סברא היא שיטול כל אחד כחבירו. ואע"ג דמקרבא היפה לגבי דחד אמרינן איתרמוי איתרמי הכי, מש"ה אמר ליה מאי חזית דפלגת כו'. אבל בג"ד לגבי כותל אית לן למימר דבאותו צד דכל אחד משתמש בו מסתמא זהו חלקו. מ"מ נראה להביא ראייה דחולקים הכל בשוה דתנן בפ' כל הצלמים/ ע"ז דף מז ע"ב/ מי שהיה ביתו סמוך לע"ז כו', עד ואם היה שלו ושל ע"ז ונפל עצינו ואבנינו מטמאים כשרץ, ופרש"י שם עצינו ואבנינו של

ואתו הכותל אפילו חלקו מטמאים כשרץ לפי שאין ברירה עכ"ל. **מהכא מוכח דכל אבני הכותל שבצד זו / זה/ ושבצד זה של שניהם הם בשוה, דא"ל דכל צד שכנגדו הוא חלקו א"כ יש ברירה.** וא"ת דאיירי שנתערבו, א"כ לא הוי ליה למימר דאין ברירה אלא משום דלא ידעינן ומכירים בהן מטמאים כולן, ולא שייך לומר משום דאין ברירה וק"ל.

21. תפארת ישראל - יכין מסכת עבודה זרה פרק ג

(לו) כונס בתוך שלו ד' אמות ובונה. ואתו הרווח ימלא אבנים או קוצים, כדי שלא תהנה הע"ז [קמ"ג]:

22. רמב"ן על שבת דף פב/ב

הא דאקשינן ולוקשה רחמנא לנבלה. ק"ל אי אקשה לנבלה אין משא שלה מטמא אלא אדם המסיט שכך שנינו גבי נבלה (שם מ"ג), אבל עכשיו שהוקשה לנדה כל הראוי למשכב ומושב והאדם מיטמאין במשא שלה, ושמא אין דין משכב ומושב בע"ז:

23. רמב"ן על שבת דף פב/ב

ולר"ע למאי הלכתא איתקיש לשרץ למשמשיה. פי' שיטפא דגמרא היא דהא איבעי ליה למימר דלא מטמא באבן מוסמא, אלא איידי דאמר הכי לעיל לרבה אמר נמי הכי לר"א, ואפשר דלרווחא דמילתא נקט לה דאפילו למסקנא דאמרינן דאיתקש למת ומת לא מטמא באבן מוסמא ומשום מיעוטא דאבן מוסמא לא צריך הקישה דשרץ ואצטריך משום משמשיה ואע"ג דעד השתא לא מדכרינן להקישא דמת, ולי נראה דר"ע לחומרא מקיש:

24. תוספות רי"ד מסכת שבת דף פב עמוד ב

אף ע"ז אינה לאיברים מה דק"ל במהדורא תנינא מאבניו ועצו ועפרו דביתו נ"ל לתרץ דלא דמי לאיברין דכותל אדעתא דהכי בנו ליה דלכי מתרועע (סברי) [סתרי] ליה והדר בנו ליה אבל ע"ז אע"פ שהיא עשוי פרקים פרקים כשמחברין אותה ע"ד להתקיים עד לעולם מחברין אותה ולא שיפרקו אותה ויחברו אותה הילכך אם נתפרקה אינה מטמאה:

25. ספר חנוכת התורה - בראשית פרק לא פסוק לה

בפסוק ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדוני כי לא אוכל לקום מפניך כי דרך נשים לי וגו'. יש לפרש על פי מה דאיתא בגמרא מנין לעבודה זרה שמתמאה וכו' מה נדה מטמאה במשא כך עבודה זרה מטמאה במשא וכו'. נשמע מזה שעבודה זרה ונדה דין אחד להם. והנה רחל גנבה התרפים לסלק את אביה מהיות עובד עכו"ם. וכדי שלא תהא צדקת זו נכשלת לשקר נגד אביה באמרה כי לא אוכל לקום מפניך משום הכי רמזה לו שטומאת נדה עליה. והטעם כי דרך נשים לי רצונה לומר שיש תחתיה טומאה כמו דרך נשים דעבודה זרה ונדה שניהם שוים בטומאה כנזכר לעיל. והוא סבר כפשוטו שדרך נשים הוא לה:

26. ספר קול אליהו על בראשית פרק לא פסוק לה

בפסוק (שם לא. לה) ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדוני כי לא אוכל לקום מפניך כי דרך נשים לי וגו'. כדי להציל את רחל אמנו משפת שקר יש לומר שרחל כוונה ברמז למה שלקחה התרפים שהיו ע"ז דכבר אמרו חז"ל במס' שבת פר"ע (דף פ"ב), דעבודה זרה מטמא כנדה, וזהו שאמרה רחל כי דרך נשים לי, שהרי לקחה התרפים ושכבה עליהם וא"כ מטמא כמו נדה. (דברי שאול עה"ת):

27. ספר השל"ה הקדוש - ספר בראשית - פרשת ויצא דרך חיים תוכחת מוסר

ראה כמה גדולה טומאת נדה שמקיש עבודה זרה לנדה, כהא דתנן בריש פרק רבי עקיבא (שבת פב, א) אמר רבי עקיבא, מנין לעבודה זרה שמתמאה במשא כנדה, שנאמר, תזרם כמו דוה כו'. ואפשר שרחל היתה חושבת זה בלבה כדי שלא יהיה שקר היוצא מפיה, כי היא לא יכלה לקום מחמת התרפים שהיו עבודה זרה של לבן וישבה עליהם, ועבודה זרה מטמא כנדה, זהו דרך נשים לי. ולבן הבין הדברים כפשוטו